

FRANZ KAFKA

werd geboren in 1883 in Praag
en stierf in 1924 in Kierling, Oostenrijk.
Hij werkte voor verzekeringsmaatschappijen,
schreef in de Duitse taal en zou het
grootste deel van zijn werk liever vernietigd hebben gezien.

Tegenwoordig behoren zijn teksten tot
de klassiekers van de wereldliteratuur.

NICOLAS MAHLER

geboren in Wenen in 1969, leidt een dubbelbestaan
als cartoonist en literair redacteur.
Zijn cartoons verschijnen in talloze kranten
en tijdschriften, zijn getekende bewerkingen
van klassieke literatuur (bijv. naar Thomas Bernhard,
Robert Musil, Marcel Proust, James Joyce en
Elfriede Jelinek) worden grotendeels uitgegeven door Suhrkamp, Berlijn.

Mit einem solchen Körper
lässt sich nichts erreichen.

Ich werde mich an
sein fortwährendes
Scheitern gewöhnen
müssen.

Met zo'n lichaam
kan niets worden bereikt.

Ik zal moeten
wennen aan zijn
voortdurende falen.

ANGST

Van jongs af aan lijdt Franz Kafka aan talloze angsten, zo is hij onder andere vreselijk bang voor spiegels. In zijn dagboek schrijft hij waarom:

Omdat ze me lieten zien in een naar mijn mening onvermijdelijke lelijkheid, die bovendien niet helemaal waarheidsgetrouw kon worden weerspiegeld, want als ik er echt zo had uitgezien, had ik ook meer ophef moeten veroorzaken.

Dagboek, 2 januari 1912

Es gibt Möglichkeiten für mich,
gewiss, aber unter welchem
Stein Liegen sie?

Er zijn mogelijkheden voor mij,
zeker, maar onder welke
steen liggen ze?

ERDENSCHWERE

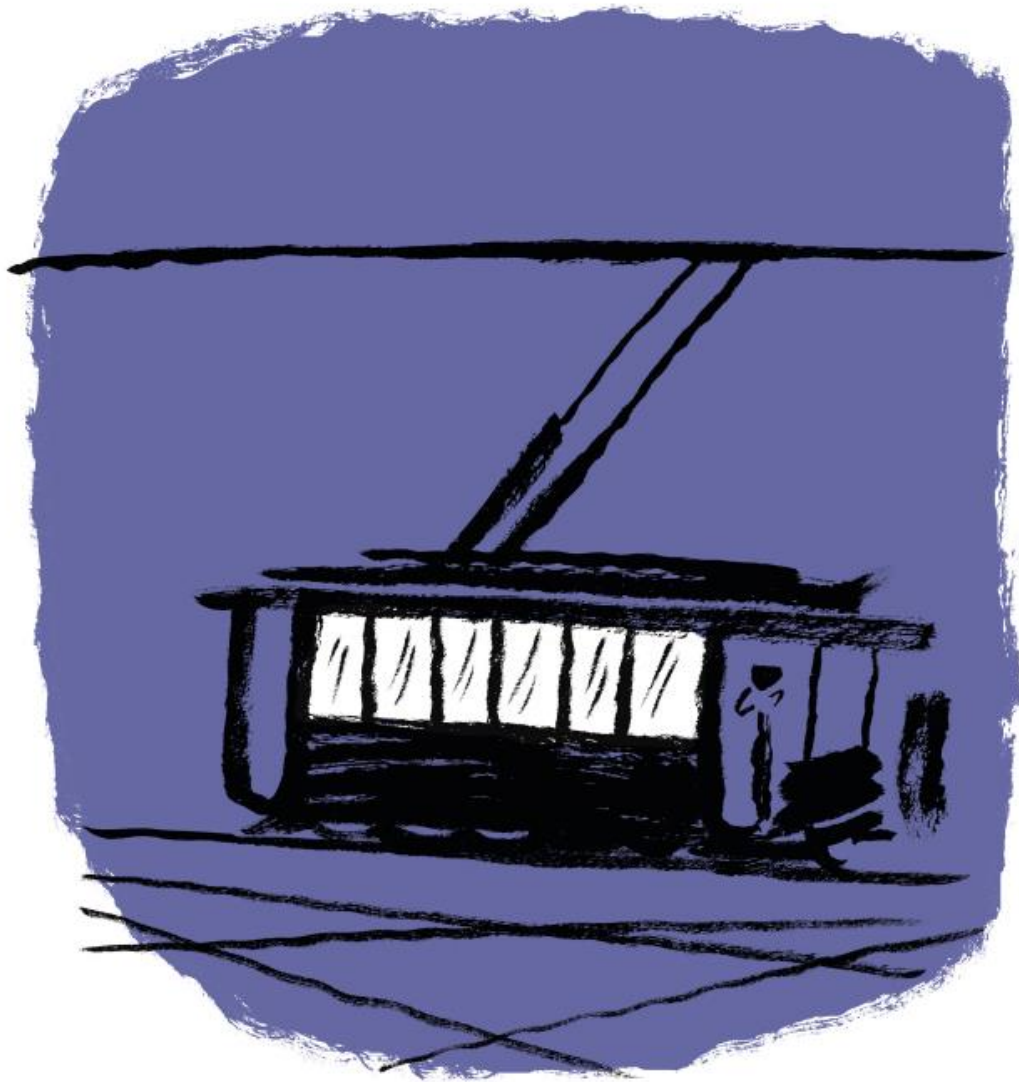
Zinloosheid van de jeugd. Angst voor de jeugd, angst voor de zinloosheid, voor de zinloze opkomst van het onmenselijke leven, zo groeit Kafka op. Hij lijdt onder de aardse zwaarte. Maar af en toe flitst er hoop op.

KLEDINGVRAAG

Natuurlijk merkte ik, wat heel gemakkelijk was, dat ik bijzonder slecht gekleed ging, en ik had ook oog voor wanneer anderen goed gekleed waren, alleen slaagde mijn denken er jarenlang niet in de oorzaak van mijn jammerlijke uiterlijk in mijn kleding te vinden.

Dagboek, 31 december 1911

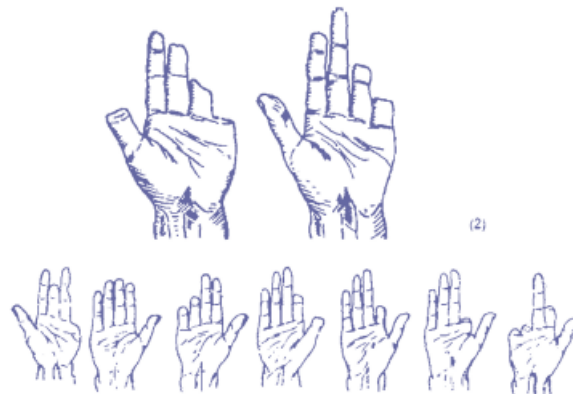

ALLES GEEFT MIJ STOF TOT NADENKEN

Zorgeloos is Kafka nooit. Waar hij ook is, overal is er reden tot piekeren.

*Ik sta op het perron van de elektrische tram en ben volledig onzeker
over mijn positie in deze wereld, in deze stad, in mijn familie.*

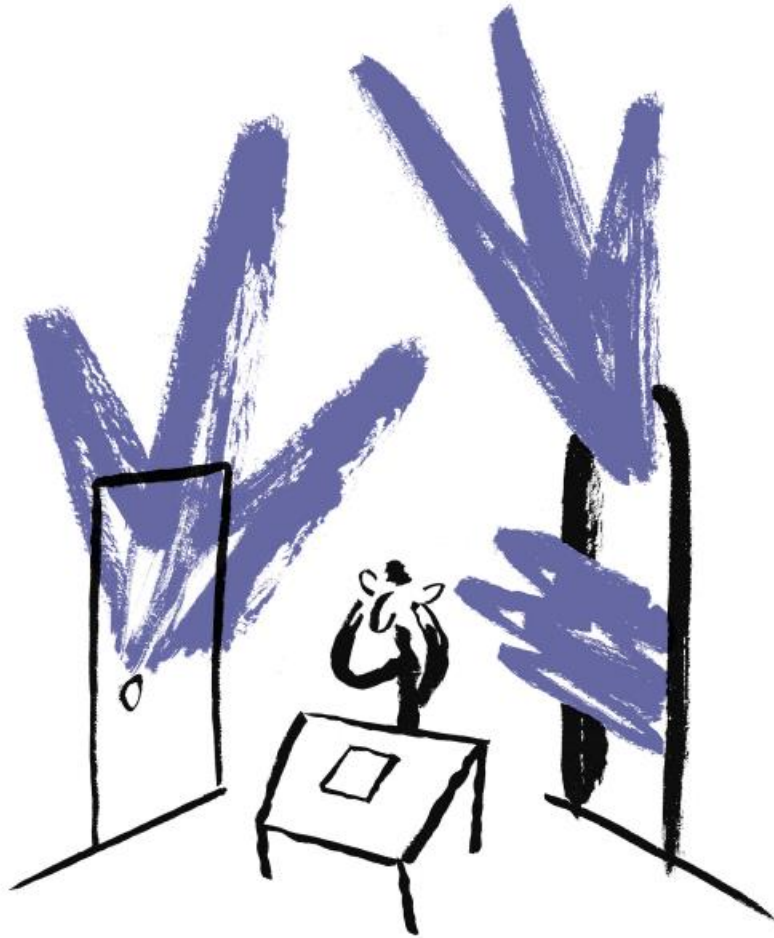
De passagier, 1913

IN DE DROESEM VAN DE ELLENDE

Vanaf het midden van zijn twintiger jaren werkt Kafka - hij is nu gepromoveerd jurist - voor verzekeringsmaatschappijen. Hier houdt hij zich onder andere bezig met *Preventiemaatregelen bij houtbewerkingsmachines*.

Ik ken oppervlakkig slechts wat bovenop ligt, daaronder vermoed ik slechts iets verschrikkelijks.
Brief aan Felice Bauer, 3 december 1912

IN HET HOOFDKWARTIER VAN HET LAWAAI

Na het kantoorwerk wisselt hij van bureau, thuis in zijn kamer stort hij zich op zijn eigen teksten.
Maar rust vindt hij niet, ingeklemd tussen de ouderlijke slaapkamer en de salon.

*Ik wil schrijven, met een constante trilling op mijn voorhoofd.
Ik zit in mijn kamer, in het hoofdkwartier van het lawaai van het hele huis.
Dagboek, 5 november 1911*

Eruit,
eruit,
eruit

Er is daar ergens een
worm, die zelfs de
volheid van het verhaal
uitholt.

ER IS ERGENS EEN WORM

Alles wat zich niet op literatuur richt, haat ik, het verveelt me om gesprekken te voeren (zelfs als ze over literatuur gaan), het verveelt me om bezoeken af te leggen, het lijden en de vreugde van mijn familieleden vervelen me tot in mijn ziel.

Tagebuch, 21. Juli 1913

Met zijn werken is Kafka echter ook niet tevreden.
Veel blijft ongepubliceerd tijdens zijn leven.

DAS URTEIL

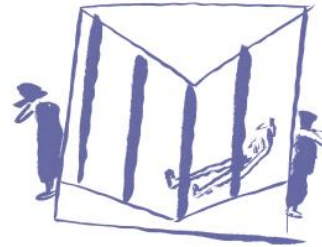

DER HEIZER

IN DER STRAFKOLONIE

Versuche, jemandem die Hungerkunst zu erklären. Wer es nicht fühlt, dem kann man es nicht begreiflich machen.

EIN HUNGERKÜNSTLER

Ik veroordeel je nu tot de dood door verdrinking

HET VONNIS

Eer je meerdere

IN DE STRAFKOLONIE

Karl, oh mijn Karl!

DE STOKER

Probeer iemand de hongerkunst uit te leggen. Wie het niet voelt, kan men het niet uitleggen.

EEN HONGERKUNSTENAAR

VAN ALLES, WAT IK HEB GESCHREVEN

Van alles wat ik heb geschreven, gelden alleen de boeken: Het vonnis, De stoker, De gedaanteverwisseling, In de strafkolonie, Een plattelandsdokter en het verhaal: Hongerkunstenaar. Testamentaire beschikking, 29 november 1922

Al het andere wordt tegen zijn wil en op initiatief van zijn vriend, de schrijver Max Brod, postuum gepubliceerd.

Dat niet,
alsjeblieft dat
niet!

DE GEDAANTEVERWISSELING

Toen Gregor Samsa op een ochtend ontwaakte uit onrustige dromen, ontdekte hij dat hij in bed in een reusachtig ondier was veranderd.

Kafka, die zelf graag tekent, heeft ernstige bezorgdheid over het omslagontwerp voor de boekuitgave van zijn verhaal *De gedaanteverwisseling*. Hij vermoedt terecht dat de aangewezen illustrator van plan zou kunnen zijn de kever te willen tekenen.

Het insect zelf kan niet worden getekend. Het kan zelfs niet van veraf worden getoond, schrijft Kafka aan zijn uitgever Kurt Wolff.

Wie kann ich denn
verhaftet sein?

Solche Fragen
beantworten wir
nicht.

Hoe kan ik dan
gearresteerd zijn?

Zulke vragen
beantwoorden wij
niet.

HET PROCES

Kafka's romans blijven allemaal fragmenten,
zelfs zijn misschien wel bekendste boek *Het Proces*.

*Iemand moet Josef K. belasterd hebben, want zonder dat hij
iets kwaads gedaan had, werd hij op een ochtend gearresteerd.*
Het Proces

Ook *wat* hem ten laste wordt gelegd, zal K. nooit te weten komen.
De romans *Het Slot* en *De Vedwenen Zoon (Amerika)* blijven ook onvoltooid.

Ich kann auch lachen, Felice,
zweifle nicht daran.

Ik kan ook lachen, Felice,
twijfel er niet aan.

Ik sta zelfs bekend als
een grote lacher.

DE GROTE LACHER

Werken zoals *Het Proces* of *De Gedaanteverwisseling* worden, zoals veel van Kafka's werk, beschouwd als moeilijk en duister.

Hijzelf vond zijn teksten echter zo humoristisch dat hij, toen hij Max Brod het eerste hoofdstuk van *Het Proces* wilde voorlezen, zo hard moest lachen, "dat hij een tijdje niet verder kon lezen", zoals Brod beschrijft.

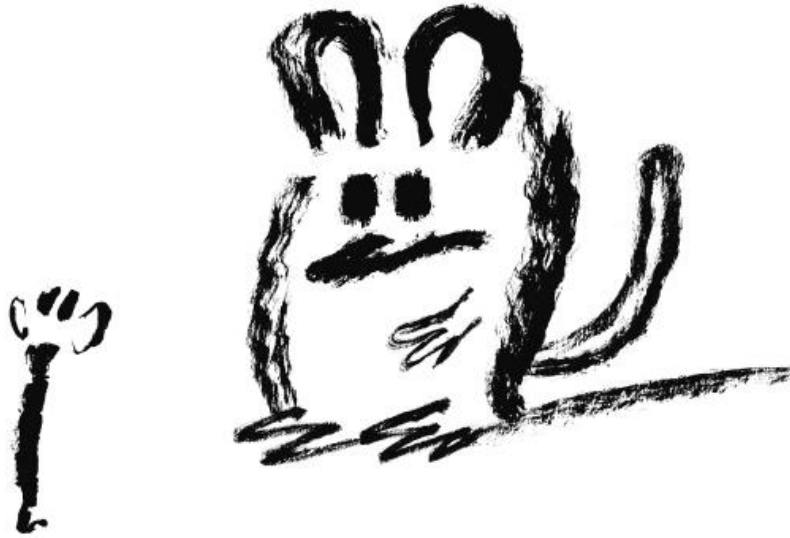
GEEN ONTMOETING

Het zou fijn zijn om samen te komen, maar we zouden het toch niet moeten doen... uiteindelijk ben jij een meisje en wil je een man, geen weke worm op de grond.

Brief aan Felice Bauer, 5 december 1915 resp. 2/3. maart 1913

Vijf jaar duurt de verloving met Felice, totdat deze uiteindelijk definitief wordt beëindigd door Kafka's tuberculose.

Mit wenig verschluckt man
sich vielleicht leichter.

Met weinig verslik je
je misschien makkelijker

HEEL KLEIN

Franz Kafka sterft op 40-jarige leeftijd aan tuberculose.

*Het duurt zo lang voordat je heel klein geperst wordt
en door dit laatste nauwe gaatje wordt gepropt.*

Uiteindelijk kan hij niet meer eten of spreken.
Hij communiceert alleen nog door middel van handgeschreven gespreksblaadjes, die hij aan de
ander overhandigt. Op een van deze laatste blaadjes schrijft hij de titel van zijn allerlaatste
verhaal:

Het verhaal krijgt een nieuwe titel: Josefine, de Zangeres of Het Muizenvolk.